

Міністерство освіти і науки України

**Модельна навчальна програма
інтегрованого курсу «Історія світової художньої культури.
Профільна середня освіта.
Основний / Поглиблений рівень»
для закладів загальної середньої освіти**

Автори: Кафтан М.В., Топольницька Ю.А.,
Панарін О.Є., Охріменко О.С., Макаревич А.С.

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 28 серпня 2025 року № 1192)

*Програма створена в рамках проєкту «Зміст» благодійного фонду savED за
підтримки фінської міжнародної неурядової організації Finn Church Aid*

2025

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Модельна навчальна програма «Історія світової художньої культури. Профільна середня освіта. Основний / Поглиблений рівень» (далі — Програма) є міжгалузевою і реалізує компетентнісний потенціал, мету і завдання мистецької та частково громадянської та історичної освітньої галузі, визначені Державним стандартом профільної середньої освіти (далі — Державний стандарт), та призначена для викладання інтегрованого курсу «Історія світової художньої культури» (далі — Курс) у класах профільного циклу профільної середньої освіти. Програма передбачає реалізацію всіх обов'язкових результатів у мистецькій галузі (Додаток 20 Державного стандарту) та частини обов'язкових результатів навчання у громадянській та історичній освітній галузі (Додаток 18 Державного стандарту) з урахуванням ключових компетентностей галузей (Додатки 17, 19 Державного стандарту). У поєднанні з модельною навчальною програмою «Інтегрований курс історії і громадянської освіти. 10-12 клас. Профільна середня освіта. Основний рівень» вона забезпечує повне досягнення обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в громадянській та історичній освітній галузі.

Курс реалізується за умови його вибору учнівством і закладом освіти й може викладатися як у межах передбаченої кількості навчальних годин для вивчення обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем навчання, так і коштом навчальних годин для вибіркового освітніх компонентів, що фінансуються з державного бюджету.

Програма створена в рамках проєкту «Зміст» благодійного фонду savED за підтримки фінської міжнародної неурядової організації Finn Church Aid.

Програма є основою для створення навчальних програм як основного, так і поглибленого рівнів, із відповідною корекцією орієнтирів для оцінювання, змісту, обсягів навчального часу, способів формування компетентностей і рівня складності навчального матеріалу.

Метою Програми є цілісний розвиток особистості здобувача освіти у процесі освоєння мистецьких надбань європейської цивілізації з акцентом на українській культурній спадщині; формування компетентностей, необхідних для мистецького й творчого самовираження, розкриття креативного потенціалу учнівства та розвиток критичного осмислення художніх явищ; поціновування національних форм мистецького відображення дійсності через розуміння української художньої культури як невіддільної частини європейського культурного простору; усвідомлення необхідності й цінності мистецтва для культурно-естетичного розвитку нації, утвердження й популяризації її суспільно-державних (національних) цінностей; формування здатності до емоційної саморегуляції через мистецтво та усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації.

Компетентнісний потенціал Програми охоплює всі ключові компетентності, визначені Державним стандартом профільної середньої освіти. Зокрема, Програма сприяє розвитку **вільного володіння державною мовою** через формування навичок усної та письмової комунікації щодо мистецтва, участі в дискусіях про мистецькі явища та оцінювання власних мистецьких результатів і творчості інших осіб. Вивчення мистецтва різних культурних регіонів світу формує **здатність до міжкультурного спілкування**, використання іншомовних джерел інформації про мистецтво та готовність популяризувати культурно-мистецькі надбання України іноземними мовами.

Аналіз пропорцій, композиції, декодування художньої виразності творів мистецтва розвиває **математичну компетентність**, а вивчення впливу технологій на мистецтво, використання цифрових технологій для втілення художніх ідей сприяє формуванню **компетентностей у галузі природничих наук, техніки й технологій**. Створення власних мистецьких проєктів, експериментування з різними техніками та матеріалами розвиває **інноваційність**, а осмислення мистецтва як засобу збереження довкілля формує **екологічну компетентність**.

Робота з цифровими каталогами, створення медіатекстів, аналіз художньої якості цифрового контенту поглиблює **інформаційно-комунікаційну компетентність**. Планування мистецької самоосвіти, критичне оцінювання результатів власної творчої діяльності мотивує до **навчання впродовж життя**.

Аналіз впливу культурно-мистецьких явищ на громадянське суспільство, участь у мистецьких проєктах громади формує **громадянські та соціальні компетентності**, особливо через усвідомлення причетності до української культури та готовності до захисту культурних надбань. Орієнтування в культурному різноманітті, аналіз мистецьких ідей різних культур розвиває **культурну компетентність**, а реалізація мистецьких проєктів, робота в команді, знайомство з креативними індустріями формує **підприємливість та фінансову грамотність**.

Усі ці компетентності формуються через зміст тем (наприклад, «Трипільська цивілізація», «Козацьке бароко», «Український авангард») і запропоновані види діяльності: створення цифрових виставок, дослідницькі проєкти, аналіз творів, творчі майстерні, дискусії та колективні презентації.

Ціннісними орієнтирами Програми є принципи, визначені Державним стандартом, які реалізуються через зміст і види навчальної діяльності. Програма спрямована на формування поваги до особистості здобувачів освіти та визнання пріоритету їхніх інтересів, досвіду та мистецьких уподобань під час вивчення світової художньої культури. Дослідження мистецьких явищ від первісності до сучасності спонукає учнівство до розвитку художнього мислення, критичного аналізу культурних процесів та рефлексії щодо власного емоційного досвіду взаємодії з мистецтвом.

Залучення до колективних проєктів, створення спільних виставок і презентацій сприяє створенню безпечного, інклюзивного середовища, де утверджуються принципи академічної доброчесності, взаємоповаги та толерантності до культурного різноманіття світу. Через осмислення ролі мистецтва в житті людини та суспільства, вивчення національної специфіки українського мистецтва Програма допомагає формувати активну громадянську позицію, патріотизм, повагу до культурних цінностей українського народу та його історико-культурного надбання.

Особлива увага приділяється формуванню готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України через усвідомлення важливості збереження культурної спадщини, аналіз мистецтва як форми культурного опору та вивчення сучасного українського мистецтва в контексті світових процесів. Програма сприяє вихованню людської гідності, справедливості та співпереживання через емоційне сприйняття творів мистецтва різних епох і народів.

Завданнями Курсу є:

- розвиток і підтримка стійкого пізнавального й емоційного інтересу старшокласників до художньої культури як цілісного феномену людської цивілізації;
- усвідомлення учнівством цінності українського культурного внеску у світову художню культуру;
- формування естетичного мислення підлітків, розуміння взаємозалежності та взаємовпливів у мистецтві в минулому та сучасності;
- опанування навичок дослідження художньої культури, мистецьких процесів;
- практичне застосування учнівством отриманих знань як для емоційної саморегуляції й рефлексії, так і для протистояння сучасним викликам — зокрема, ворожій пропаганді, інформаційним маніпуляціям, етичним і моральним проблемам, що постають перед українським суспільством;
- сприяння національному самоусвідомленню учнівства, плекання патріотизму, поваги до української культурної спадщини;
- заохочення старшокласників до творчої діяльності, мистецького самовираження.

Програма повністю охоплює визначені Державним стандартом базові знання. Завдання Програми завдяки структуризації змісту навчального матеріалу підпорядковуються зазначеним у Державному стандарті профільної середньої освіти обов'язковим результатам навчання.

Основними принципами, на яких базується Програма, є:

– **Компетентнісний підхід** — зміст і структура Програми спрямовані на досягнення компетентностей, визначених Державним стандартом для мистецької й громадянської та історичної освітньої галузі, з акцентом на

формуванні художнього мислення, емоційного досвіду та естетичного ставлення до мистецтва.

– **Хронологічно-тематичний підхід** — навчальний матеріал структуровано за принципом історичного розвитку мистецтва від первісності до сучасності, при цьому кожна тема розкриває культурні особливості конкретної епохи та спонукає до аналізу, порівняння й інтерпретації мистецьких явищ.

– **Україноцентричність** — Програма послідовно висвітлює українське мистецтво в контексті світових культурних процесів, фокусуючись на національній специфіці, культурній спадщині та внеску України у світову художню культуру.

– **Діалог культур** — Програма сприяє розумінню взаємовпливів і культурних обмінів, формує толерантне ставлення до культурного різноманіття світу та готовність до міжкультурної комунікації.

– **Актуальність і зв'язок із сучасністю** — вивчення історичних мистецьких явищ супроводжується аналізом їхнього впливу на сучасне мистецтво, креативні індустрії та повсякденне життя, що дає змогу учнівству простежити спадкоємність культурних традицій.

– **Емоційно-естетичний розвиток** — Програма передбачає систематичну роботу з розвитку здатності сприймати, аналізувати та інтерпретувати емоційний зміст творів мистецтва, використовувати мистецтво для саморегуляції та творчого самовираження.

– **Урахування вікових та індивідуальних особливостей учнівства** — поступове ускладнення аналітичних завдань від описового рівня (11 клас) до критичного осмислення та власної інтерпретації (12 клас), можливість вибору спеціалізації та індивідуальних творчих проєктів.

– **Інтеграція традиційного та цифрового мистецтва** — Програма поєднує вивчення класичних форм мистецтва з аналізом сучасних цифрових практик, медіамистецтва та віртуальних технологій.

Пріоритетами викладання Курсу є формування здатності до художньо-естетичного сприйняття та критичного аналізу мистецьких творів замість простого запам'ятовування назв, дат чи біографічних відомостей, а також поєднання різних видів оцінювання — формувального, поточного й підсумкового — для відстеження розвитку мистецьких, громадянських та історичних компетентностей. Навчальний процес ґрунтується на пріоритеті проєктної та дослідницької діяльності, створенні власних творчих робіт і колективних виставок, що розвиває співпрацю, толерантність та культуру використання авторського права. Обов'язковими є дотримання принципів академічної доброчесності при роботі з мистецькими джерелами та побудова партнерських стосунків між учительством і здобувачами освіти через спільну участь у мистецьких проєктах. Крім того, у процесі навчання важливо забезпечити рівний доступ до культурних ресурсів та не допускати будь-яких

форм культурної дискримінації, сприяючи збереженню та популяризації мистецького різноманіття.

Структура Програми

Програма містить вступну, основну та прикінцеву частини.

Вступна частина містить опис мети та завдань Програми, її концептуальних засад і особливостей організації навчального процесу.

Основна частина — послідовність досягнення обов'язкових результатів навчання, орієнтовний зміст Програми, на основі опрацювання якого можна досягнути зазначених результатів навчання, та рекомендовані види діяльності.

У прикінцевій частині описані особливості оцінювання та надано перелік використаної літератури.

Програма поділена на дві великі частини. Відповідно до навчального плану освітнього закладу, курс можна викладати упродовж одного або двох років навчання. Перша частина пропонує вивчення мистецтва від первісності до кінця XIX століття. Учні вивчають, як формувалися великі стилі мистецтва, які суспільні та духовні потреби вони виражали, як відбувалися взаємовпливи між різними видами мистецтва. Друга частина присвячена мистецтву XX-XXI століть. Особливу увагу приділено взаємодії мистецтва з політикою, технологіями, глобалізацією та актуальним суспільним викликом.

Особливості організації освітнього процесу

Автори Програми відмовилися від традиційного підходу, який передбачає поверховий огляд усіх культурних регіонів світу, натомість зосереджуючись на глибокому вивченні європейської цивілізації та її мистецької спадщини з обов'язковим акцентом на українському компоненті. Такий підхід дозволяє здобувачам освіти отримати цілісне, системне розуміння розвитку художньої культури замість фрагментарних знань про різні регіони.

Історія мистецтва подається як невіддільна частина загальних суспільних, політичних та економічних процесів. Кожна мистецька епоха розкривається в контексті історичних подій, соціальних змін, ідеологічних трансформацій та культурних викликів свого часу. Це дозволяє здобувачам освіти глибше зрозуміти причини та наслідки історичних явищ, розвинути емпатичне ставлення до людей і подій минулого, усвідомити взаємозв'язок між художньою творчістю та суспільним життям. Вивчення мистецтва як дзеркала епохи формує критичне мислення щодо сучасних культурних та соціальних процесів.

Курс розвиває художнє й критичне мислення, навички аналізу, інтерпретації та власного творчого осмислення мистецьких явищ, використання мистецтва для емоційної саморегуляції та культурної самоідентифікації. Теми

подаються через призму українського культурного досвіду, пов'язують художню спадщину минулого з сучасними мистецькими процесами та природно інтегруються з історією й громадянською освітою, що посилює міжпредметні зв'язки та формує цілісну картину світу.

Мистецтво України стоїть у центрі Програми не як ізольоване явище, а як частина європейського культурного простору. Програма розкриває як внутрішньоукраїнський контекст розвитку мистецтва, так і його зв'язки, взаємовпливи та діалоги зі світовими мистецькими процесами. Здобутки мистецтва Азії, Африки, Америк включаються до Програми як важливий контекст там, де наявні документовані впливи та взаємодія з європейським мистецтвом.

Зміст курсу є не лише предметом, а й засобом навчання, оскільки передбачає пояснення різних мистецьких явищ на конкретних прикладах, процес пошуку відповідей на запитання про сутність прекрасного та його роль у житті людини. Через аналіз творів мистецтва здобувачі освіти вчаться розуміти мотиви дій історичних постатей, соціальні настрої епох, культурні конфлікти та трансформації, що робить вивчення історії світової художньої культури живішим та особистісно значущим.

Особливу увагу в Програмі приділено мистецтву XX-XXI століть, що нерозривно пов'язане з актуальними для сьогодення проблемами. Здобувачі освіти вивчають роль мистецтва у пропаганді та протидії їй, мистецтво як інструмент політичної боротьби, способи художнього осмислення травматичного досвіду війни та насильства. Такий підхід формує критичне мислення та допомагає молоді орієнтуватися в сучасному медіапросторі.

Програма забезпечує міжпредметні зв'язки з історією, літературою, географією, інформатикою, психологією, сприяючи формуванню цілісної картини світу у здобувачів освіти.

Способи реалізації Програми

Курс побудований на принципі активного залучення здобувачів освіти не лише як споживачів інформації, а як співтворців навчального процесу. Курс передбачає поєднання теоретичного вивчення матеріалу з власним мистецьким досвідом учнівства через творчі проєкти, експериментування з художніми техніками, створення власних творів і підготовку виставок. Важливим складником навчального процесу є дослідницька діяльність — від індивідуальних проєктів до колективних досліджень, що розвивають навички роботи з джерелами та критичне мислення. Активне використання цифрових технологій для створення та поширення культурного контенту з дотриманням принципів академічної доброчесності сприяє розвитку медіаграмотності в учнівства, а систематична робота з емоційним сприйняттям мистецтва та

використання художніх практик для саморегуляції — емоційному розвитку підлітків.

Невіддільним складником Курсу є проведення практичних занять, творчих майстерень, віртуальних екскурсій тощо. Надзвичайно важливою для досягнення усіх результатів є організація освітнього процесу поза межами класного приміщення: відвідування музеїв, галерей, майстерень художників, участь у культурних заходах. Якщо це неможливо, варто якомога більше інкорпорувати в навчальний процес онлайн-ресурси, які пропонують провідні українські та світові музеї та артгалереї.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Частина 1		
Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
ВСТУП (1 год.)		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1-2] планує мистецьку самоосвіту [12 МИО 1.2.2-2] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1]	Що таке мистецтво: від естетики до соціальної дії Мистецтво як форма пізнання світу Функції мистецтва в суспільстві. Україноцентричний погляд на світову культуру	Обговорення особистого досвіду взаємодії з мистецтвом та колективне заповнення ментальної карти «Мистецтво в моєму житті». Створення особистого плану вивчення мистецтва протягом року з визначенням конкретних джерел інформації. Самодіагностика емоційних реакцій на твори мистецтва різних стилів та епох. Дискусія «Чиє мистецтво ми вивчаємо?»; критичний аналіз канону. Створення ментальної карти «Мистецтво як система влади та опору». Планування особистого дослідницького проекту з фокусом на локальну культурну спадщину.
РОЗДІЛ 1. НАРОДЖЕННЯ МИСТЕЦТВА: ВІД ПЕРВІСНОСТІ ДО АНТИЧНОСТІ		

добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2]	Тема 1.1 Первісне мистецтво Ритуал, магія, комунікація: функції раннього мистецтва Місце природи в первісному світогляді та мистецтві Палеолітичне мистецтво на території України: Мізинська стоянка, Кам'яна Могила Трипільська цивілізація: унікальність української праісторії	Створення електронного каталогу-виставки ключових пам'яток первісного мистецтва з власними коментарями про емоційне сприйняття. Дослідження магічної функції первісного мистецтва та її відображення в сучасних культурних практиках. Експериментальна творча діяльність: створення малюнків природними пігментами, спроба відтворення технік первісного мистецтва. Порівняльний аналіз українських та світових пам'яток палеоліту. Порівняльний аналіз трипільської та інших неолітичних культур, презентування результатів. Створення кураторської концепції та каталогу для уявної виставки трипільського мистецтва. Дискусія «Священні символи чи декоративні мотиви: що насправді означали трипільські орнаменти?». Проект «Трипілля в сучасному дизайні».
--	---	---

декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2.-1] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] систематизує соціальну і історичну інформацію (за самостійно обраними критеріями) в таблиці, діаграми, графіки тощо [12 ГІО 4.1.1-1]	Тема 1.2 Мистецтво стародавніх цивілізацій Єгипет та Месопотамія: канон, символізм, монументальність Вплив на розвиток світового мистецтва	Порівняльний аналіз творів мистецтва давніх цивілізацій (на вибір) з виявленням спільних та відмінних рис. Групові роботи: дослідження зв'язку мистецтва з релігійними уявленнями та суспільним устроєм у давніх цивілізаціях. Створення інфографіки «Символіка в мистецтві стародавнього світу». Створення візуального словника єгипетських та/або месопотамських символів. Створення схеми «Канони зображення людського тіла». Творчий проєкт: створення рекламного плаката для музейної виставки в стилістиці єгипетського або месопотамського мистецтва.
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П]	Тема 1.3 Античність як основа європейської культури Давня Греція: архітектурні ордери, скульптура, кераміка, канон краси, принципи гармонії Давній Рим: давньогрецькі запозичення, архітектура, стінопис і рельєфи, скульптурний портрет	Віртуальні екскурсії музеями античного мистецтва з подальшим створенням відеопрезентації для однолітків. Дослідницький проєкт «Античні ордери в сучасній архітектурі рідного міста». Дослідницький проєкт «Олімпійські боги в мистецтві».

визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2-1] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1 -1] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1]	Скіфія та грецькі колонії Північного Причорномор'я: культурний синтез Вплив античності на подальший розвиток європейського мистецтва	Дослідження архітектури грецького театру та його впливу на сприйняття вистави, створення плану ідеального театру. Групове дослідження пропорцій Парфенона, «золотого перетину» та оптичних корекцій у грецькій архітектурі. Створення колективної мозаїки з паперових елементів за мотивами римських зразків з обговоренням технік та сюжетів. Аналіз рельєфів Тріумфальної арки як послідовного наративу, створення сучасної інтерпретації у форматі коміксу. Порівняльний аналіз конструкції та функціонування античного амфітеатру та сучасної спортивної арени. Створення віртуального альбому скіфських зображень тварин з аналізом стилізації та символічного значення образів. Аналіз композиції та сюжетів Золотої пекторалі, інтерпретація сцен. Пошук скіфських мотивів у сучасному українському мистецтві, дизайні, символіці.
--	--	---

зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		Аналіз творів, що поєднують грецькі та скіфські художні традиції, обговорення культурного діалогу. Дослідження адаптації грецької культури до місцевих умов через аналіз архітектури та прикладного мистецтва. Дебати про культурну апропріацію в античному світі.
визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2] бере участь у заходах мистецького спрямування [12 МІО 2.4.1-1] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини, пояснює свою позицію [12 МІО 3.2.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1]	Тема 1.4 Між Сходом і Заходом: рання доба Сармати, готи, гуни: мистецтво кочовиків Черняхівська культура: поліетнічний синтез Міграції народів як каталізатор культурних змін	Укладання порівняльного каталогу звіриного стилю скіфів і сарматів. Аналіз ювелірних технік: від скіфів до готів. Підготовка презентації про відмінності мистецтва кочових і осілих народів. Дослідження поховального кургану. Дослідження культурних впливів в орнаментах черняхівської кераміки. Укладання мапи розповсюдження мистецтва, співвіднесення з мапою міграцій, торгівельними шляхами. Спільна підготовка виставки «Мистецькі взаємовпливи на українських землях в першій половині I тис. н.е.»

оцінює історичні зміни [12 ГІО 1.3.2-2] систематизує соціальну і історичну інформацію (за самостійно обраними критеріями) в таблиці, діаграми, графіки тощо [12 ГІО 4.1.1-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		
РОЗДІЛ 2. МИСТЕЦТВО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: ЄВРОПА НА ПЕРЕХРЕСТІ КУЛЬТУР		
співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1]	Тема 2.1. Візантія та Русь Візантійська естетика: іконографія, мозаїка, сакральна архітектура Мистецтво України-Русі: синтез візантійських традицій та місцевих особливостей Софія Київська та інші шедеври	Аналіз канонів візантійського мистецтва та їхнього емоційного впливу через зіставлення з сучасними візуальними образами. Дослідження символіки кольорів і жестів у візантійському мистецтві. Аналіз художніх засобів візантійської ікони та її емоційного впливу на глядача. Творчий проєкт: створення сучасного твору за канонами візантійського мистецтва.

ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2 П] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] формулює питання щодо походження і змісту джерела інформації [12 ГІО 3.2.1-1] систематизує соціальну і історичну інформацію (за самостійно обраними критеріями) в таблиці, діаграми, графіки тощо [12 ГІО 4.1.1-1] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи		Створення віртуальної експозиції «Шедеври давньоруського мистецтва» з дотриманням авторських прав. Порівняльний аналіз архітектури Софії Київської та Софії Константинопольської. Створення презентації про вплив дерев'яного зодчества на кам'яну архітектуру Русі. Дослідження фресок Софії Київської. Підготовка уявної виставки мистецтва України-Русі, якби Володимир Великий вибрав іншу релігію. Створення кураторської концепції виставки про візантійські впливи в давньоруському мистецтві.
--	--	---

[12 ГІО 4.1.3-2] добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2.-1] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2] виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 2.3.1-2] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МІО 3.1.1-2 П]	Тема 2.2. Романіка та готика Романська та готична революція в архітектурі Вплив християнства на мистецтво Романські та готичні впливи в мистецтві Волинсько-Галицької держави Середньовічне місто як культурний феномен	Створення інтерактивної карти «Шлях від романіки до готики» з використанням цифрових інструментів. Визначення стилю фрагментів романських і готичних споруд за характерними ознаками. Аналіз емоційного впливу романської та готичної архітектури: як висота, освітлення, пропорції впливають на відчуття людини в храмі. Дослідницький проєкт «Сім вільних мистецтв» у середньовічній культурі та їх відображення в архітектурі соборів. Проєкт «Собори, що розповідають історії»: дослідження наративної функції середньовічного мистецтва з фокусом на давньоруських пам'ятках. Підготовка презентації «Храм як Біблія для неписьменних». Підготовка віртуальної виставки «Еволюція готичної архітектури». Дослідження техніки, сюжету, символіки готичних вітражів.
--	--	---

інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] систематизує соціальну і історичну інформацію (за самостійно обраними критеріями) в таблиці, діаграми, графіки тощо [12 ГІО 4.1.1-1] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		Порівняльний аналіз візантійських та романо-готичних архітектурних елементів в українських храмах. Укладання порівняльної таблиці архітектурних і стилістичних особливостей Успенського собору в Галичі та Свято-Успенського кафедрального собору у Володимирі. Проект «Готичні мотиви в українській архітектурі». Проект «Галич — столиця на перехресті культур»: створення портрета Галича XIII ст. як центру культурного синтезу. Проект-реконструкція «Життя середньовічного міста» з фокусом на цехових ремеслах та їхньому впливі на розвиток мистецтва. Дискусія «Де народжується мистецтво?»: чому саме в містах виникали нові стилі, як урбанізація впливала на художню культуру.
самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П]	Тема 2.3. Ісламський світ і культурні перехрестя Ісламський вплив на європейське мистецтво Мистецтво Османської імперії та Кримського ханства Культурний обмін на українських теренах	Групове дослідження перехресних впливів ісламської та християнської культур у середньовічному мистецтві. Творчий проект: геометричні візерунки в ісламському мистецтві та їх практичне застосування в дизайні.

визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2 П] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		Аналіз кримськотатарського декоративного мистецтва. Дослідження «Українські бранці в османському мистецтві». Проект «Доля Ханського палацу в Бахчисарай: його важливість і можливості відновлення».
РОЗДІЛ 3. РЕНЕСАНС ТА БАРОКО: НОВА ПАРАДИГМА МИСТЕЦТВА		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1]	Тема 3.1. Ренесанс: повернення до людини Філософія гуманізму та нові естетичні ідеали	Створення цифрового альбому «Шедеври Ренесансу» з використанням відкритих джерел та дотриманням академічної доброчесності.

самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1-2] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] встановлює вплив особистості на історію [12 ГІО 1.2.1-2] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1]	Видатні митці та школи Особливості Ренесансу на українських землях	Дослідницький проєкт «Титани Відродження» з аналізом впливу їх творчості на сучасне мистецтво. Підготовка та проведення дискусії «Гуманізм Ренесансу та його актуальність сьогодні». Аналіз «Острозької Біблії» як культурного феномену. Дослідження братських шкіл та їх впливу. Створення макета ренесансної книги. Картографування культурних центрів Великого Князівства Литовського. Аналіз правових документів як культурних артефактів.
співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1 -1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1]	Тема 3.2. Реформація та її вплив на мистецтво Протестантська естетика Нові мистецькі форми та жанри Регіональні особливості впливу Реформації на мистецтво Друкарство та поширення ідей	Створення візуальної схеми відмінностей католицького та протестантського храму з поясненням причин. Обговорення мотивів іконоборців і наслідків їхньої діяльності для художньої спадщини. Дослідження нових символів протестантизму, порівняння з католицькими.

бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] оцінює історичні зміни [12 ГІО 1.3.2-2] формулює питання щодо походження і змісту джерела інформації [12 ГІО 3.2.1-1] виявляє і оцінює інформаційні маніпуляції і пропаганду, ідентифікує упереджені погляди і припущення у джерелах інформації [12 ГІО 3.2.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		Створення інтерактивної карти регіональних особливостей впливу Реформації на мистецтво. Підготовка презентації про роль гравюри в поширенні ідей Реформації. Дискусія «Чи спричинила Реформація революцію в мистецтві?». Дослідження єзуїтського впливу в мистецтві. Рольова гра «Тридентський собор»: наведення аргументів щодо внесення (або ні) змін до релігійного мистецького канону.
знаходить і систематизує мистецьку інформацію в друкованих та електронних джерелах з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1]	Тема 3.3. Бароко: мистецтво емоцій Європейське бароко: динаміка, експресія, театральність Козацьке бароко як унікальне явище	Порівняльний аналіз ренесансних та барокових творів через призму емоційного впливу на глядача.

самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 2.3.1-2] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-1 П]	Видатні пам'ятки та митці українського бароко	Організація віртуальної виставки «Від гармонії до експресії: від Ренесансу до бароко». Створення мультимедійної презентації «Театральність бароко в різних видах мистецтва». Груповою робота: «Ренесанс сьогодні» — дослідження проявів ренесансних та барокових ідей у сучасному мистецтві. Дискусія «Національне та загальноєвропейське в українському бароко». Дослідження іконографії українського бароко та її особливостей у порівнянні з європейською традицією. Створення цифрової колекції репродукцій українського барокового мистецтва з дотриманням авторського права. Аналіз козацьких портретів як соціальних документів. Порівняння архітектури Андріївської церкви та Сикстинської капели. Аналіз української гравюри XVII-XVIII ст.
--	--	---

інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2]		Перформанс «Бароковий вертеп: від традиції до сучасності».
РОЗДІЛ 4. ХУДОЖНІ НАПРЯМИ XVII-XIX СТОЛІТЬ		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини	Тема 4.1. Класицизм та імперські амбіції Рационалізм та нормативність в мистецтві Вплив імперіалізму на архітектуру, містобудування, мистецтво Україна в складі імперій: культурна колонізація	Дослідження відображення ідей Просвітництва в класицистичному мистецтві. Групове створення «кодексу» класицистичного мистецтва у вигляді таблиці, опису, презентації, схеми тощо. Дискусія «Академія мистецтв – фабрика художників?».

[12 МИО 1.2.2.-1] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 2.3.1 -2] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виявляє і оцінює інформаційні маніпуляції і пропаганду, ідентифікує упереджені погляди і припущення у джерелах інформації [12 ГІО 3.2.2-2] обґрунтовує власні судження, висновки, оцінки [12 ГІО 4.2.2-2]		Дискусія «Чи потрібні правила в мистецтві? Роль академій в мистецтві ХІХ ст.». Аналіз впливу класицизму на державну архітектуру та містобудування. Простір як демонстрація могутності. Аналіз імперських наративів у мистецтві. Проект «Народне мистецтво як форма збереження ідентичності». Проект «Перші публічні музеї». Дослідження петербурзького класицизму в Києві. Підготовка презентації «Портрети української аристократії ХVІІІ-ХІХ ст. — ознаки культурної асиміляції». Дослідження впливу культурної колонізації на українське мистецтво. Написання есе «Ціна культурної уніфікації».
---	--	---

пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює вплив належності до різних спільнот на власні погляди, цінності, громадянську позицію і поведінку [12 ГІО 5.1.1-1] аргументує власну належність і належність інших осіб до української нації [12 ГІО 5.1.1-2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, захист національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, державної незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу [12 ГІО 5.1.1-3] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2]		
характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан	Тема 4.2. Романтизм та національне відродження Основи романтизму: емоційність, індивідуалізм, культ відчуття Колоніальні впливи та орієнталізм в європейському мистецтві Тарас Шевченко: художник і поет	Порівняльний аналіз вираження емоцій у класицистичних та романтичних творах. Створення колективного блогу «Романтичний герой вчора і сьогодні».

[12 МИО 3.1.1-1 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виявляє і оцінює інформаційні маніпуляції і пропаганду, ідентифікує упереджені погляди і припущення у джерелах інформації [12 ГІО 3.2.2-2] обґрунтовує власні судження, висновки, оцінки [12 ГІО 4.2.2-2]	Українське національне відродження ХІХ століття	Укладання порівняльної таблиці філософських і естетичних підходів класицизму і романтизму. Творчий проєкт: відтворення романтичного пейзажу з фокусом на емоційному стані. Дослідження «Колоніальні трофеї в європейських музеях». Аналіз всесвітніх виставок ХІХ ст. як параді колоніальних завоювань. Створення візуального каталогу впливів колоніальних мотивів на декоративно-прикладне мистецтво. Дослідження «Шевченко-художник: академізм і народність». Аналіз «Кобзаря» як візуального та літературного феномену. Проект «Шевченко та європейський романтизм». Створення віртуальної виставки «Образ України в мистецтві ХІХ століття». Аналіз ролі «Громади», інших культурних організацій та меценатів у підтримці українського мистецтва ХІХ ст.
---	--	---

пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює вплив належності до різних спільнот на власні погляди, цінності, громадянську позицію і поведінку [12 ГІО 5.1.1-1] аргументує власну належність і належність інших осіб до української нації [12 ГІО 5.1.1-2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, захист національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, державної незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу [12 ГІО 5.1.1-3] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2]		Медіа-проект «Національні мотиви в українському мистецтві: від ХІХ століття до сьогодення». Дискусія «Чи може мистецтво створити націю?».
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду	Тема 4.3. Реалізм: правда життя Філософські та естетичні принципи реалізму Вплив індустріалізації на мистецтво Соціальна критика та документальність Українські передвижники	Групове дослідження соціальної проблематики в реалістичному мистецтві. Дискусія «Фотографія та реалістичний живопис: конкуренція чи взаємодія?».

[12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу і діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2-1] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] оцінює історичні зміни [12 ГІО 1.3.2-2]		Підготовка доповіді про те, як індустріалізація вплинула на художні матеріали. Проект «Реалізм і документалістика: мистецтво як свідчення епохи». Аналіз втілення ідей реалізму в різних видах мистецтва. Творчий експеримент: реалістичний етюд з натури. Що складніше — передати зовнішню схожість чи внутрішню сутність? Аналіз українського історичного живопису ХІХ ст. і його роль у формуванні історичного міфу. Аналіз ранньої української фотографії. Дослідження впливу передвижницьких виставок на розвиток українського мистецтва. Проект «Соціальна історія через мистецтво». Дискусія «Чи може мистецтво бути об'єктивним?».
---	--	---

пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює ідеології та діяльність політичних партій, суспільних рухів, організацій та їх роль у розвитку демократичного суспільства [12 ГІО 6.1.2-2] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		
зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2-1] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу і діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2-1] формулює задум і пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності	Тема 4.4. Імпресіонізм та постімпресіонізм Револуція в живописі: світло, колір, мить Еволюція стилю, основні школи й напрями Вплив на українське мистецтво	Аналіз впливу технічного прогресу на мистецтво на прикладі імпресіонізму. Створення мультимедійних портфоліо імпресіоністів з використанням відкритих джерел та дотриманням авторських прав. Творчий експеримент: спроба відтворення техніки імпресіоністичного живопису. Дослідження використання імпресіоністичної естетики в сучасній рекламі та дизайні. Дослідження впливу теорії кольору на малярську техніку імпресіоністів.

відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] пояснює роль естетичних компонентів різних професій [12 МИО 2.4.2-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] визначає свої уподобання у мистецтві [12 МИО 3.2.2-1]		Створення концепції виставки про імпресіонізм із застосуванням цифрових технологій. Порівняльний аналіз європейського імпресіонізму з укійо-е в японському мистецтві. Порівняльний аналіз техніки імпресіоністів і постімпресіоністів. Проект «Розвиток імпресіоністичних тенденцій у різних художніх центрах України». Проект «Імпресіонізм і український пейзаж». Обговорення специфічних рис українського імпресіонізму порівняно з європейським.
---	--	--

оцінює історичні зміни [12 ГІО 1.3.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		
УЗАГАЛЬНЕННЯ. Від первісності до модерну: становлення європейської художньої традиції		
самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] планує мистецьку самоосвіту [12 МІО 1.2.2-2] визначає напрями самовдосконалення [12 МІО 2.1.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МІО 3.1.2-1]	Систематизація художніх напрямів до ХХ століття Впливи, взаємовпливи та запозичення в мистецтві Україна у світовому культурному просторі Колоніальний досвід і культурний опір	Дискусія «Історія мистецтва: еволюція чи революція?» з підготовкою тез та аргументів. Створення хронологічної стрічки розвитку світового мистецтва з акцентуванням українського компонента Створення таблиці «Художні напрями ХVII-XIX ст.» з ключовими представниками та характеристиками. Підготовка та презентація індивідуальних проєктів «Мій улюблений художній напрям: вплив на мою творчість і сприйняття світу». Створення інтерактивної лінії часу українського мистецтва. Дискусія «Деколонізація музеїв: український контекст».

визначає свої досягнення у мистецтві, шляхи самовдосконалення (відповідно до обраної мистецької спеціалізації) [12 МИО 3.2.2-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] виокремлює етапи історичних процесів на основі усталених критеріїв [12 ГІО 1.3.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] обґрунтовує власні судження, висновки, оцінки [12 ГІО 4.2.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3]		Презентація індивідуальних дослідницьких проєктів.
Частина 2		
ВСТУП (1 год.)		

добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1-2] планує мистецьку самоосвіту [12 МИО 1.2.2-2] визначає напрями самовдосконалення [12 МИО 2.1.1-2 П] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-1 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виокремлює етапи історичних процесів на основі усталених критеріїв [12 ГІО 1.3.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1]	Мистецтво XX-XXI століть: розрив чи діалог з традицією? Модернізм vs традиція Мистецтво в епоху глобалізації Нові форми та медіа	Обговорення особистого досвіду взаємодії з сучасним мистецтвом та заповнення ментальної карти «Мистецтво XX-XXI ст. в моєму житті». Планування особистої стратегії вивчення сучасного мистецтва з визначенням ресурсів та джерел. Групова рефлексія щодо емоційного впливу творів сучасного мистецтва та способів саморегуляції під час взаємодії з мистецтвом. Створення ментальної карти «Україна в глобальних мистецьких процесах». Аналіз власного досвіду сприйняття світового та українського мистецтва. Планування дослідницького проєкту.
--	---	---

РОЗДІЛ 5. РЕВОЛЮЦІЯ В МИСТЕЦТВІ: МОДЕРН ТА АВАНГАРД

добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 1.1.1-2] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу і діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2.-1] формулює задум і пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1]	Тема 5.1. Модерн: останній великий стиль Філософські та естетичні основи модерну Особливості стилю: синтез мистецтв, культ природних форм Національні варіанти модерну в Європі Український архітектурний модерн Декоративно-прикладне мистецтво модерну	Написання уявного «Маніфесту художника модерну». Створення цифрової мапи європейського модерну з характеристикою національних особливостей. Дослідження впливу індустріалізації та нових технологій на формування естетики модерну. Дослідження символіки модерну, психологічного й культурного підґрунтя її популярності. Обговорення «Чому модерн називають останнім великим стилем». Творчий проєкт: створення «тотального твору мистецтва» — будинок, меблі, посуд, текстиль в стилі модерн. Віртуальна екскурсія «Модерн в українських містах» з підготовкою відеопрезентації. Проєкт «Львівський та київський модерн: спільне та відмінне». Мапування модернової архітектури українських міст.
---	---	---

експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] визначає свої уподобання у мистецтві [12 МИО 3.2.2-1] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2]		Аналіз орнаментики українського модерну. Створення афіші в стилі української сецесії. Аналіз практик збереження пам'яток українського модерну. Підготовка презентації «Особливості ювелірного мистецтва модерну». Творчий проєкт: «Проєкт мого будинку в стилі модерн». Створення віртуальної виставки «Модерн без кордонів: зв'язки між національними школами модерну».
--	--	--

самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-1 П] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію	Тема 5.2 Авангард: руйнування канонів Фовізм, кубізм, футуризм, експресіонізм Паризька школа Роль українських митців у світовому авангарді	Створення порівняльної таблиці напрямів авангарду з аналізом їхніх особливостей та ключових представників. Аналіз маніфестів європейських та українських авангардистів та їхнього впливу на мистецькі практики. Емоційний щоденник: фіксація власних емоційних реакцій на твори різних авангардних напрямів з подальшим аналізом. Проект «Український авангард: перервана традиція» з дослідженням історичних обставин та наслідків для розвитку мистецтва. Порівняльний аналіз українського та європейського авангарду з виявленням спільних та відмінних рис. Мапування українських шедеврів авангарду у світових артцентрах. Створення цифрової колекції творів українського авангарду з дотриманням авторських прав та відповідним оформленням джерел. Творчий проєкт: експерименти в різних авангардних техніках.
---	---	--

[12 МИО 3.2.1-1 П] встановлює вплив особистості на історію [12 ГІО 1.2.1-2] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] систематизує соціальну і історичну інформацію (за самостійно обраними критеріями) в таблиці, діаграми, графіки тощо [12 ГІО 4.1.1-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2]		
самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2-1] формулює задум і пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П]	Тема 5.3 «Золота доба» авангарду Дадаїзм, сюрреалізм, баухаус, конструктивізм Політизація мистецтва, радянський авангард Бойчукізм: спроба великого національного стилю	Групове дослідження зв'язків між психоаналізом і сюрреалізмом. Медіа-проект «Сюрреалізм у сучасній рекламі, кіно та дизайні». Дослідницький проєкт «Теоретичні основи абстрактного мистецтва». Творча майстерня: створення абстрактних композицій за принципами різних художників-абстракціоністів.

співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] пояснює роль естетичних компонентів різних професій [12 МИО 2.4.2-1 П] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи		Творча майстерня: створення колективного дадаїстського або сюрреалістичного твору. Організація віртуальної виставки власних творів з пояснювальними текстами про художні засоби та творчий задум. Дослідження ролі авангардного мистецтва у пропаганді. Створення журналу з дотриманням естетики авангарду. Проект-гра «Засідання художньої ради 1920-х»: обговорення проєкту монумента, агітпоїзда, революційного спектаклю тощо. Підготовка презентації про вплив ідей конструктивізму на радянський дизайн, архітектуру, містобудування. Дебати про зв'язок мистецтва і політики. Дослідницький проєкт «Театральні новації українського авангарду». Аналіз причин державної підтримки авангарду в УРСР в 1920-х рр. Підготовка повідомлення про естетичну концепцію Михайла Бойчука.
---	--	---

історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] встановлює вплив особистості на історію [12 ГІО 1.2.1-2] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] порівнює історичні факти та артефакти за запропонованими критеріями [12 ГІО 4.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2]		Порівняльний аналіз ставлення до народного мистецтва в бойчукізмі та «класичному» авангарді. Підготовка презентації про монументальний живопис бойчукістів.
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів/дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 1.1.1-2] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П]	Тема 5.4 Кіно як каталізатор масової культури ХХ ст. Технологічні передумови, перші експерименти, народження кіноіндустрії Формування кіномови та жанрів Кіно як пропаганда та соціальний інструмент Український вплив у світовому кінематографі	Створення хронологічної стрічки розвитку кінотехнологій. Дослідження перетворення кіно з атракціону на індустрію. Укладання каталогу засобів виразності німого кіно, зазначення в ньому особливостей переходу до звукового. Порівняльний аналіз монтажних теорій. Створення фотосес в стилі 1920-х. Кінопоказ з дискусією «Національні кінематографії 1920-х». Дискусія «Чи вбило кіно театр?».

формулює задум і пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 2.3.1-2] застосовує мистецький досвід у сфері мистецтва, креативних індустрій [12 МИО 2.4.1-2] виявляє і оцінює інформаційні маніпуляції і пропаганду, ідентифікує упереджені погляди і припущення у джерелах інформації [12 ГІО 3.2.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює ідеології та діяльність політичних партій, суспільних рухів, організацій та їх роль у розвитку демократичного суспільства [12 ГІО 6.1.2-2]		Створення відеколажу «Основні засоби кіномови». Створення відеопрезентації «Використання кіно в пропаганді під час Першої та Другої світових війн». Створення віртуальної відеовиставки «Український авангард у кіно». Написання есе про вплив української кіношколи на світовий кінематограф.
--	--	--

прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		
РОЗДІЛ 6. МИСТЕЦТВО В ЕПОХУ КАТАКЛІЗМІВ (1930-1960)		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності [12 МІО 1.1.1-2] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2]	Тема 6.1. Тоталітаризм та мистецтво Соцреалізм, нацистська естетика, паралелі та відмінності тоталітарних естетик Мистецтво як рушій пропаганди Репресії проти митців, підпільне мистецтво	Дослідження та аналіз естетики тоталітарного мистецтва з використанням архівних матеріалів. Порівняльний аналіз офіційного мистецтва різних тоталітарних режимів. Підготовка доповіді «Мистецтво як пропаганда: механізми впливу на суспільну свідомість» з дотриманням принципів академічної доброчесності. Компаративний аналіз виставки «Дегенеративне мистецтво» (1937) та радянських виставок. Дослідження «Доля модерністів за різних тоталітарних режимів». Створення контрпропагандистського плаката. Порівняльний аналіз підходу до соціальної тематики у критичному реалізмі XIX ст. та соціалістичному реалізмі XX ст.

бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] виявляє і оцінює інформаційні маніпуляції і пропаганду, ідентифікує упереджені погляди і припущення у джерелах інформації [12 ГІО 3.2.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює ідеології та діяльність політичних партій, суспільних рухів, організацій та їх роль у розвитку демократичного суспільства [12 ГІО 6.1.2-2] прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		Підготовка та проведення виставки «Роль карикатури в періодиці середини ХХ ст.»
використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 1.1.1-2] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МИО 1.2.2-1]	Тема 6.2 «Розстріляне Відродження» Політика українізації та культурний і мистецький вибух 1920-30-х рр. Репресії: від ідеологічного тиску до фізичного знищення Масштаби трагедії та історична пам'ять	Створення інтерактивної мапи українських культурних центрів 1920-х рр. Підготовка презентацій діяльності творчих об'єднань (ВАПЛІТЕ, АРМУ тощо) та обговорення їхнього впливу на культурний ландшафт.

визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування [12 МИО 2.4.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2] використовує мистецтво для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] аргументує власну належність і належність інших осіб до української нації [12 ГІО 5.1.1-2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, захист національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, державної незалежності і		Груповий проєкт «Творчість як опір: альтернативні художні практики в умовах тоталітаризму». Дискусія «Українізація 20-30-х рр.: політика чи культурний запит?». Дискусія «Яким могло би бути українське мистецтво без репресій та зовнішнього тиску?». Перегляд і обговорення проєкту «МУР – Ти (Романтика)». Проєкт «Культурна дипломатія: українське мистецтво на гастролях, міжнародних виставках, в перекладах». Створення віртуального альбому/ виставки театральних експериментів періоду (сценографія, костюми, декорації, музичний супровід тощо). Проєкт-дослідження «Втрачена спадщина: доля українських митців 1930-х років». Створення емоційного щоденника на основі вивчення трагічних сторінок історії українського мистецтва. Підготовка презентації про будинок «Слово».
---	--	--

територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу [12 ГІО 5.1.1-3] обґрунтовує необхідність захисту прав і гідності людини [12 ГІО 5.2.1-1] оцінює ідеології та діяльність політичних партій, суспільних рухів, організацій та їх роль у розвитку демократичного суспільства [12 ГІО 6.1.2-2] прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4]		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів/дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 1.1.1-2] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу і діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П]	Тема 6.3. Друга світова війна та її відлуння в мистецтві Мистецтво як свідок катастрофи: документування жахів війни Травма та пам'ять: переосмислення війни в повоєнному мистецтві	Аналіз творів мистецтва як свідчень епохи та їх емоційного впливу на глядача. Обговорення: роль митця як свідка історичних подій. Дослідження ролі художників, фотографів та кінематографістів у документуванні жахів війни. Медіа-проект «Мистецтво пам'яті: як сучасне мистецтво осмислює трагедії минулого». Порівняльний аналіз воєнного мистецтва різних країн.

зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2.-1] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МІО 2.3.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МІО 2.4.1-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] встановлює вплив особистості на історію [12 ГІО 1.2.1-2] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1]		Аналіз меморіальної архітектури різних країн: архітектурні рішення, символіка, функції пам'яті. Проект «Мистецтво пам'яті: від Бабиного Яру до Аушвіца». Дослідження переосмислення війни в повоєнному суспільстві. Зміна ставлення, знищення пам'ятників, вивезення мистецьких скарбів, створення нових героїчних образів. Індивідуальний проект «Депортації в мистецтві»: осмислення митцями примусових переселень, втрати дому, руйнування спільнот, збереження пам'яті. Підготовка виставки «Голодомор і війна – подвійна травма». Аналіз накладання двох трагедій в українській пам'яті.
---	--	--

досліджує екологічні, економічні і демографічні проблеми, пропонує заходи щодо їх розв'язання [12 ГІО 2.2.1-2]		
формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.1.1-1 П] визначає напрями самовдосконалення [12 МІО 2.1.1-2 П] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2] виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 2.3.1-2] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МІО 3.1.1-1 П] інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для	Тема 6.4 Мистецтво часів холодної війни: культурне протистояння Абстрактний експресіонізм як «вільне мистецтво» Соцреалізм і підпільний модернізм Деколонізація та пошук власного голосу — Африка, Латинська Америка, Азія	Укладання у групі альбому прикладів того, як художники через безпредметність передавали травму війни, неможливість раціонального пояснення катастрофи. Творчий проєкт: експериментування з техніками абстрактного експресіонізму. Колективне дослідження «Мистецтво холодної війни: політичні контексти абстрактного експресіонізму». Віртуальні екскурсії музеями сучасного мистецтва з дотриманням авторських прав при використанні матеріалів. Індивідуальний проєкт: дослідження історичної події та передача власних вражень за допомогою експериментального живопису в стилі action painting; написання супровідної записки з описом цього досвіду, успіхів-невдач у проєкті, шляхів удосконалення. Укладання рецензій на роботи однокласників.

життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1-1 П] визначає свої досягнення у мистецтві, шляхи самовдосконалення (відповідно до обраної мистецької спеціалізації) [12 МИО 3.2.2-1 П] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] виявляє тенденції розвитку суспільства, характерні для певної епохи/періоду [12 ГІО 1.3.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4]		Дослідження «Мистецтво холодної війни: культурна дипломатія». Порівняння офіційного та неофіційного мистецтва по обидва боки «залізної завіси».
РОЗДІЛ 7. ПОСТМОДЕРНІЗМ І СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1] використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1-2]	Тема 7.1. Контркультура 1960-х Неоавангард: попарт, мінімалізм, концептуалізм, перформанс Мистецтво протесту Шістдесятники в СРСР Український неоавангард	Створення власних творів у стилі попарт з використанням цифрових технологій. Організація мінівиставки учнівських робіт, натхнених неоавангардними напрямками. Практикум з використання художніх практик неоавангарду для емоційної саморегуляції та творчого самовираження.

самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] планує мистецьку самоосвіту [12 МИО 1.2.2-2] формулює задум і пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1 -1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1]		Порівняльний аналіз протестного мистецтва різних країн. Перформанс «Глобальний 1968». Створення постерів у стилі 1968 року. Дослідницький проєкт «Українське неофольклорне мистецтво 1960-х років та його суспільне значення». Аналіз українського поетичного кіно в контексті світового кінематографу. Складання персонального плану вивчення творчості шістдесятників з зазначенням конкретних джерел і ресурсів.
---	--	---

виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб [12 ГІО 1.2.1-1] встановлює вплив особистості на історію [12 ГІО 1.2.1-2] характеризує вплив історичних процесів на людину і спільноти [12 ГІО 1.2.1-3]		
зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2.-1] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.1.1-1 П] визначає напрями самовдосконалення [12 МІО 2.1.1-2 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МІО 2.3.1-1]	Тема 7.2. Постмодернізм: мистецтво гри та іронії Кінець «великих наративів» Нові форми мистецтва: рух від об'єкта до процесу Український контекст: від підпілля до доби незалежності	Створення мінісловника основних понять та принципів постмодернізму. Аналіз прийомів постмодерністської цитатності на прикладах з різних видів мистецтва. Дослідницький проєкт «Постмодернізм у сучасній культурі: ознаки та прояви» з дотриманням принципів академічної доброчесності. Порівняльний аналіз емоційного впливу мінімалістичних творів у різних видах мистецтва. Індивідуальний проєкт: розробка ідеї власного твору концептуального мистецтва.

виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 2.3.1-2] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] пояснює роль естетичних компонентів різних професій [12 МИО 2.4.2-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] виявляє зв'язки між минулим і сучасністю (історичне значення факту), взаємовпливи історичних явищ і процесів, висловлює думку щодо ролі історичних осіб		Складання персонального плану мистецького самовдосконалення на основі вивчених концептуальних підходів. Деконструкція постмодерністського твору. Створення роботи з використанням апропріації. Групове дослідження історії перформативних практик у мистецтві. Розробка та проведення колективного перформансу або гепенінгу в шкільному просторі. Написання звіту з аналізом власних емоційних реакцій на інсталяції при відвідуванні виставок (реально або віртуально). Груповий проєкт: дослідження впливу стріт-арту на трансформацію міського середовища та суспільного сприйняття мистецтва. Аналіз естетичних компонентів професій, пов'язаних з публічним мистецтвом і міським дизайном.
---	--	--

[12 ГІО 1.2.1-1] оцінює історичні зміни [12 ГІО 1.3.2-2] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2]		
визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.1.1-1 П] визначає напрями самовдосконалення [12 МІО 2.1.1-2 П] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.4.1-2 П]	Тема 7.3. Сучасне українське мистецтво 1990-ті: культурне пробудження після розпаду СРСР Революція гідності та війна як теми мистецьких творів Українські митці на світовій арені	Створення віртуальної виставки «Перше десятиліття: мистецькі групи та об'єднання 1990-х» з розподілом ролей куратора, дизайнера, автора текстів тощо. Дослідження впливу політичних змін на мистецтво 1990-х у кількох постсоціалістичних країнах на вибір. Дослідницький проєкт «Українське мистецтво в контексті світових тенденцій: глобальне і національне». Планування особистого розвитку в одному з сучасних видів мистецтва з визначенням необхідних навичок і ресурсів. Створення власного фото- або відеопроєкту на соціально значущу тему з чітким формулюванням художнього задуму.

характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] аналізує аргументацію та пояснює критерії її оцінювання [12 ГІО 4.2.2-1] обґрунтовує власні судження, висновки, оцінки [12 ГІО 4.2.2-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] оцінює вплив належності до різних спільнот на власні погляди, цінності, громадянську позицію і поведінку [12 ГІО 5.1.1-1] аргументує власну належність і належність інших осіб до української нації [12 ГІО 5.1.1-2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, захист національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, державної незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу		Аналіз естетики та символіки протестних рухів ХХІ ст. в Україні та світі. Дискусія «Межі мистецтва: чи все можна зображувати?» з обговоренням етичних аспектів художнього осмислення трагедій. Групове дослідження «Перша війна у смартфоні»: аналіз художнього осмислення війни росії проти України. Складання персонального рейтингу «Топ-5 українських митців, які представляють нашу країну у світі» з обґрунтуванням вибору та аналізом їхнього внеску. Дослідження участі України у Венеційській бієнале: аналіз проєктів, критичних відгуків, впливу на міжнародне сприйняття української культури. Груповий проєкт: Розробка концепції українського павільйону для уявної міжнародної виставки з визначенням теми, художників, кураторської концепції та способів презентації.
--	--	--

[12 ГІО 5.1.1-3] оцінює ідеології та діяльність політичних партій, суспільних рухів, організацій та їх роль у розвитку демократичного суспільства [12 ГІО 6.1.2-2] висловлює аргументовану думку щодо важливості для України власних державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей [12 ГІО 6.3.1-2] висловлює аргументовану думку щодо різних аспектів громадсько-політичного життя в Україні та світі [12 ГІО 6.3.1-3]		
РОЗДІЛ 8. МИСТЕЦТВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2.-1] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.1.1-1 П]	Тема 8.1. Цифрова революція Інтернет-арт, VR/AR, NFT, інтерактивні проекти та віртуальні галереї Цифрова революція у світі колекціонування мистецтва Творчість штучного інтелекту: виклики для розуміння авторства	Створення цифрового каталогу видатних творів цифрового мистецтва з використанням різноманітних джерел. Дослідження трансформації поняття «оригінал» в епоху цифрового мистецтва та NFT. Груповий проект: створення інформаційного продукту про авторське право в цифровому мистецтві. Створення цифрового арт-проекту. Дискусія «Чи потрібні музеї в епоху метавсесвіту?»

співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 2.3.1-2] пояснює роль естетичних компонентів різних професій [12 МИО 2.4.2-1 П] експериментує у сфері мистецтва, креативних індустрій відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.4.1-2 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2 П] оцінює історичні зміни		Дослідження взаємозв'язків між ігровою індустрією, медициною, освітою та VR/AR мистецтвом. Розробка концепції власного мистецького проєкту з використанням технологій віртуальної або доповненої реальності. Порівняльний аналіз емоційного впливу традиційних та інтерактивних форм мистецтва на глядача/учасника. Групове створення простої інтерактивної інсталяції з використанням доступних технологій. Дослідницький проєкт «Українська ідентичність у цифровому мистецтві». Створення кураторської концепції віртуальної виставки або онлайн-події, присвяченої українському цифровому мистецтву. Практикум із використання цифрового мистецтва для емоційної саморегуляції та творчого самовираження.
---	--	--

[12 ГІО 1.3.2-2] аналізує аргументацію та пояснює критерії її оцінювання [12 ГІО 4.2.2-1] обґрунтовує власні судження, висновки, оцінки [12 ГІО 4.2.2-2] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		
добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів / дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1] самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МІО 1.2.1-2 П] зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2.-1] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МІО 2.1.1-1 П]	Тема 8.2. Глобальні виклики ХХІ століття Мистецтво та екологія Деколонізація музеїв Україна в глобальному контексті	Аналіз мистецтва кризових періодів. Створення арт-об'єктів із перероблених матеріалів. Дослідження впливу на мистецтво кліматичного активізму. Створення протестного арт-проєкту. Дослідження «Мистецтво в часи невизначеності». Аналіз деколоніальних виставкових практик. Дослідження «Від артефакту до музею: етичні питання зберігання». Дебати «Універсальне vs партикулярне в мистецтві». Дискусія «Мистецтво після кінця світу».

співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1] висловлює аргументовану думку щодо різних аспектів громадсько-політичного життя в Україні та світі [12 ГІО 6.3.1-3] прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4] характеризує вплив технологій на життя людини та суспільства в минулому і тепер [12 ГІО 6.3.1-5]		Підготовка «культурного брифінгу» для уявного міжнародного куратора: що потрібно знати про українське мистецтво, щоб включити його у глобальну виставку. Індивідуальний проєкт: опис творчого шляху одного з митців, які стали відомими за кордоном після 2014 року. Групова презентація «Глобальні виклики ХХІ ст. в українському мистецтві».
УЗАГАЛЬНЕННЯ. КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ТА ЇЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ		
самостійно декодує/аналізує, характеризує, узагальнює, систематизує, мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду	Майбутнє мистецтва в мультиполярному світі Мистецтво України у глобальному контексті	Групова презентація: створення та обґрунтування концепції «Музей майбутнього».

[12 МИО 1.2.1-1 П] визначає, пояснює національну специфіку явищ мистецтва культурних регіонів світу та діалогу культур [12 МИО 1.2.1-2 П] планує мистецьку самоосвіту [12 МИО 1.2.2-2] формулює задум та пропонує способи його реалізації в художньо-практичній діяльності відповідно до обраної мистецької спеціалізації [12 МИО 2.1.1-1 П] співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1-1] бере участь у заходах мистецького спрямування, зокрема у сфері креативних індустрій, поширює створений контент/продукт [12 МИО 2.4.1-1 П] характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МИО 3.1.1-1] ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, характеризує вплив творів та видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2 П] використовує мистецтво (культуру) для регуляції власного емоційного стану	Збереження культурної спадщини в умовах війни Роль мистецтва у формуванні сучасної ідентичності	Презентація індивідуальних досліджень. Написання маніфесту «Мистецтво, яке нам потрібне». Груповий проєкт: «Культурна дипломатія: представлення українського мистецтва у світі». Організація шкільного культурного заходу, присвяченого сучасному українському мистецтву, з підготовкою відповідних матеріалів і документації. Представлення індивідуальних презентацій «Мій мистецький шлях: твори, що змінили моє сприйняття світу». Створення особистої добірки творів мистецтва для різних емоційних станів. Організація воркшопу з мистецьких практик для емоційної саморегуляції.
--	---	--

[12 МИО 3.1.2-1] зіставляє події, явища і процеси української та світової історії; визначає їх взаємовпливи [12 ГІО 4.1.3-2] пояснює взаємодію політичних, економічних, соціальних і культурних чинників у розвитку суспільства [12 ГІО 4.3.2-3] висловлює аргументовану думку щодо різних аспектів громадсько-політичного життя в Україні та світі [12 ГІО 6.3.1-3] прогнозує розвиток історичних і суспільних явищ і процесів [12 ГІО 6.3.1-4]		
---	--	--

ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА

Особливості оцінювання

Система оцінювання передбачає акцент на практичному застосуванні знань у реальних ситуаціях (організація культурних заходів, створення освітнього контенту). Запропоновані види діяльності дають учителю можливість застосовувати різноманітні підходи до оцінювання:

- **Формувальне оцінювання:** регулярна рефлексія емоційних реакцій на твори мистецтва, взаємооцінювання творчих робіт
- **Портфоліо-оцінювання:** створення цифрових колекцій власних досліджень, творчих робіт і рефлексій
- **Проектне оцінювання:** оцінка як кінцевого продукту (презентації, виставки, медіапроекти), так і процесу роботи (планування, співпраця, використання джерел)
- **Самооцінювання:** розвиток здатності до критичного аналізу власних досягнень і планування шляхів самовдосконалення

Курс «Історія світової художньої культури» формує культурно грамотних громадян, здатних орієнтуватися в сучасному мистецькому просторі, критично його осмислювати та активно брати участь у творчих процесах, зберігаючи при цьому зв'язок з національною культурною традицією.

Список використаних нормативних документів:

1. Державний стандарт профільної середньої освіти від 25 липня 2024 р. № 851 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-п>
2. Закон України про освіту (2017) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-р>

Список використаних джерел:

1. Асєєв Ю.С. Джерела. Мистецтво Київської Русі. Київ, 1980. 213 с.

2. Баршинова О. Сучасне українське мистецтво: історична пам'ять та світовий контекст. URL: <https://korydor.in.ua/ua/stories/suchasne-ukrayinske-mystetstvo.html> (дата звернення: 10.07.2025).
3. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття : енцикл. вид. : у 2 т. / за ред.: С. Безклубенка. Київ, 2008. Т. 1. 240 с.
4. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття : енцикл. вид. : у 2 т. / за ред.: С. Безклубенка. Київ, 2010. Т. 2. 256 с.
5. Безклубенко С.Д. Українське кіно : начерк історії. Київ, 2004. 192 с.
6. Брюховецька Л. Перерваний політ. Українське кіно часів ВУФКУ: спроба реконструкції. Київ, 2018. 570 с.
7. Гірц К. Інтерпретація культур. Вибрані есе. К.: Дух і Літера, 2001. 542 с.
8. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Київ : Критика, 2005. 528 с.
9. Гондорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми. Київ : Грані-Т, 2012. 546 с.
10. Гончаренко Н. Культурна спадщина радянського періоду в публічному просторі сучасної України: дискусії щодо історичної та мистецької цінності // Культурологічна думка. 2019. № 15 (1). С. 161-168.
11. Гриценко О. Декомунізація в Україні як державна політика і як соціокультурне явище. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України; Інститут культурології НАМ України, 2019. 320 с.
12. Гриценко О. Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування: монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2019. 256 с.
13. Грицак Я. Нариси з історії України: формування української модерної нації. 2-ге вид. Київ : Генеза, 2000. 249 с.
15. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. П. Таращук, О. Коваленко. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 1463 с.
15. Дем'янова Н. Символіка образів в українському живописі (на прикладі теоморфних, антропоморфних і зооморфних зображень) // Естетика та філософія мистецтва. 2013. № 27. С. 153-156.
16. Дмітрієва М. Між містом і степом: мистецькі тексти про український модерн 1910-1930-х. // Український художній авангард: маніфести, публіцистика, бесіди, спогади, листи. Київ : Дух і літера, 2020. С. 9-28.
17. Ільницький О. Український футуризм (1914-1930). Львів, 2003. 456 с.
18. Історія української культури : у 5 т. Київ : Наукова думка, 2001-2013.

- Т.1: Історія культури давнього населення України. 1134 с.
19. Історія української культури : у 5 т. Київ : Наукова думка, 2001-2013.
- Т.2: Українська культура XIII - першої половини XVII століть. 846 с.
20. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 3: Українська культура другої половини XVII – XVIII століть. 1245 с.
21. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 4. Кн. 1. Українська культура XIX століття. 1008 с.
22. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 4. Кн. 2. Українська культура другої половини XIX століття. 1296 с.
23. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 5. Кн. 1. Українська культура XX – початку XXI століть. 864 с.
24. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 5. Кн. 2. Українська культура XX – початку XXI століть. 1032 с.
25. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 5. Кн. 3. Культура та розвиток науки і технологій в Україні. 950 с.
26. Історія української культури : у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
- Т. 5. Кн. 4. Проблеми функціонування, збереження і розвитку культури в Україні. 944 с.
27. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ, 2006-2011.
- Т. 1: Мистецтво первісної доби та стародавнього світу. 709 с.
28. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ, 2006-2011.
- Т. 2: Мистецтво середніх віків. 1293 с.
29. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ, 2006-2011.
- Т. 3: Мистецтво другої половини XVI- XVIII століть. 1087 с.
30. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ, 2006-2011.
- Т. 4: Мистецтво XIX століття. 760 с.
31. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ, 2006-2011.
- Т. 5: Мистецтво XX століття. 1047 с.
32. Каппелер А. Росія як поліетнічна імперія: виникнення, історія, розпад. Львів: Вид-во УКУ, 2005. 360 с.

33. Кашуба-Вольвач О. Д. Графіка Олександра Богомазова на сторінках київських періодичних видань у 1908-1912 роках // Сучасне мистецтво. 2020. № 16. С. 93-106.
34. Кондель-Пермінова Н. Н. Концепція інноваційної системи управління культурним надбанням України // Сучасне мистецтво. 2020. № 16. С. 75-84.
35. Контркультура. Графіка «неформальних академіків» 1950-80-х рр. / упоряд. О. Василенко. Київ: HUSS, 2017. 177 с.
36. Косів В. М. Від графічної стилістики до національної ідентифікації. Трикутник як символ у графічному дизайні УРСР та діаспори 1945–1989 рр. // Історія мистецтва. 2017. №5. С. 80-86.
37. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України XX - початку XXI століття. Київ: ArtHuss, 2019. 544 с.
38. Магія повсякдення давніх слов'ян: нариси / за заг. ред. С. Горбаненка. Київ : Академперіодика, 2022. 205 с.
39. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти. 2-ге вид. Київ: Ніка-Центр, 2011. 960 с.
40. Нариси з історії образотворчого мистецтва України XX ст. / редкол. В. Сидоренко та ін. У 2-х кн. Київ: Інтертехнологія, 2006. Кн. 1. 552 с.
41. Нариси з історії образотворчого мистецтва України XX ст. Редкол. В. Сидоренко та ін. У 2-х кн. Київ: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 664 с.
42. Петрова О.М. Художній авангард як модель «національного стилю» // Культурологічні студії. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 1999. № 2. С. 221-229.
43. Плохій С. Наливайкова віра: Козацтво та релігія в ранньомодерній Україні Київ, 2006. 495 с.
44. Прищепа О.П. «Місця зустрічі»: культурне довкілля міст Правобережної України (кінець XVIII - початок XX ст.). Рівне, 2019. 688 с.
45. Русаков С. Художні ярмарки в контексті сучасного етапу розвитку арт-ринку // Культурологічна думка. 2021. №19. С. 155-164.
46. Русаков С. Феномен арт-ринку як проблема сучасної культурології // Культурологічна думка. 2019. № 16. С. 175-183.
47. Рябчук М. Постколоніальний синдром. Спостереження. Київ, 2011. 242 с.
48. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: розвиток візуального мистецтва України XX-XXI століть. Київ : ВХ [студіо], 2008. 187 с.

49. Скляренко Г. «Пунктир концептуалізму»: До картини українського мистецтва другої половини XX сторіччя // Сучасне мистецтво. 2010. № 7. С. 209-230.
50. Скляренко Г. Необарокові тенденції в українському мистецтві кінця 1980-х - 2000-х років: актуальність національного досвіду // Сучасне мистецтво. 2020. № 16. С. 35-56.
51. Смирна Л. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Київ, 2017. 484 с.
52. Стоян С. Європейські коди сучасного українського символізму // Українські культурологічні студії. 2020. № 1(6). С. 94-98.
53. Нео-анти-колоніалізм vs нео-імперіалізм: релевантність постколоніального дискурсу на пострадянському просторі // Схід-Захід. 2013. Вип. 16 -17. 551 с.
54. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: доба модернізації. Київ: Академперіодика, 2022. 703 с.
55. Українське барокко та європейський контекст / відп. ред. О. К. Федорук. Київ : Наук. думка, 1991. 274 с.
56. Українське мистецтво другої половини XIX - початку XX ст. Київ: Мистецтво, 1989. 204, [2] с.
57. Український портрет XVI-XVIII ст. : каталог-альбом / Нац. худож. музей України; авт.-уклад.: Г. Белікова, Л. Членова ; авт. вступ. ст.: В. Александрович [та ін.]. 2-ге вид. Київ: Артанія Нова, 2006. – 351 с.
58. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом (Нариси з історії культури до початку XVIII ст.) / Пер. з англійської М. Габлевич. Львів, 2001. 274 с.
59. Яковенко Н. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI - початку XVIII століття. Київ : Laurus, 2012. 462 с.
60. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Вид. 2 -ге, перероблене і розширене. Київ, 2005. 587 с.
61. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і центральна Україна. Київ, 1993. 472 с.
62. Art in the Modern Era: A Guide to Styles, Schools and Movements. London : Thames & Hudson, 2018. 296 p.
63. Berger J. Ways of Seeing. Penguin Books, 1990. 72 p.
64. Bishop C. Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship. London : Verso, 2012. 386 p.
65. Danto A.C. What Art Is. Yale University Press, 2013. 192 p.

66. Demchuk S., Levchenko I. Decolonizing Ukrainian Art History. Nationalities Papers. Published online 2024:1-25. doi:10.1017/nps.2024.58
67. Burdick A., Drucker J., Lunenfeld P. Digital_Humanities. MIT Press, 2012. 153 p.
68. Fragkoulis I., Koutsoukos M. Environmental Education through Art: A Creative Teaching Approach // Education Quarterly Reviews. 2018. Vol.1, No.2. P. 83-88.
69. Fragkoulis I., Koutsoukos M. Innovative Teaching with Use of an Art Work // International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. 2017. Vol 16, No 8. P. 77-84.
70. Gardner's Art through the Ages: A Global History. 16th Edition / Fred S. Kleiner. Cengage Learning, 2019. Vol. 1. 634 p.
71. Gardner's Art through the Ages: A Global History. 16th Edition / Fred S. Kleiner. Cengage Learning, 2019. Vol. 2. 676 p.
72. Gardner's Art through the Ages: The Western Perspective. 16th Edition / Fred S. Kleiner. Cengage Learning, 2021. Vol. 1. 1092 p.
73. Gardner's Art through the Ages: The Western Perspective. 16th Edition / Fred S. Kleiner. Cengage Learning, 2021. Vol. 2. 602 p.
74. Hopkins D. After Modern Art 1945-2017. Oxford University Press, 2018. 352 p.
75. Janson's History of Art: The Western Tradition. 8th Edition / Penelope J.E. Davies. Pearson, 2016. 1184 p.
76. Ksaverov S. Losing Identities: Horror Narratives in Two Late Soviet Ukrainian Films // Apparatus. 2023. № 17.
77. Myslavskiy V. The Formation of the Film Business in Ukraine (1896 -1916) // Apparatus. 2023. № 16.
78. Noble K. Getting Hands On with Other Creative Minds: Establishing a Community of Practice around Primary Art and Design at the Art Museum // The International Journal of Art & Design Education. 2021. Vol. 40, Is. 3. P. 615-629.
79. Said, Edward W. Orientalism. Vintage Books, 2003. 378 p.
80. Risch, William Jay. The Ukrainian West Culture and the Fate of Empire in Soviet Lviv. Cambridge and London: Harvard University Press, 2011. 370 p.
81. Bhabha, Homi K. The Location of Culture. Routledge, 2012. 295 p.
82. Arnheim R. Visual Thinking. University of California Press, 2004. 359 p.